

Rok Sedembolestnej Panny Márie

Ružencová Panna Mária

Tebe, Matka ružencová, verné srdcia nesieme...

Svedectvo ružencových bratstiev

Po Druhom vatikánskom koncile sa v Katolíckej cirkvi výraznejšie, a v najnovšej dobe ešte viac, hovorí o dôležitosti poslania laikov vo svete. Koncilové dokumenty a pokonciloví pápeži priniesli viaceré dokumenty, v ktorých vyzdvihujú závažnosť svedectva kresťanského života laikových veriacich. Ide o charakteristickú črtu života Cirkvi najnovších čias.

Napriek tomu však nemožno hovoriť o absolútne novej vlastnosti cirkevného života, pretože angažovanosť laikových veriacich aj zo starších čias možno dokázať faktami. Jedným z nich je angažovanosť združenia, ktoré už po stáročia nesie názov Ružencové bratstvo.

Počiatky bratstva siahajú do 15. storočia. Roku 1470 ho pre dominikánsky rád založil blahoslavený Alain de la Roche. O niekoľko rokov sa toto bratstvo začalo šíriť medzi pospolitým ľudom a v polovici 16. storočia otcovia dominikáni dostali od pápeža sv. Pia V. poverenie zakladať ružencové bratstvá vo svete. Niektoré slovenské združenia uvádzajú vo svojich kronikách existenciu takýchto bratstiev už v druhej polovici 19. storočia. Je to úctyhodná doba, počas ktorej sa členovia týchto bratstiev usilujú navzájom za seba sa modliť a posväcovať tak svoje farnosti, ba celé svoje prostredie, šíriť a prehĺbovať vieru v Boha, osobitne mariánsku úctu a aj dnes sa snažia o zachovanie viery v sekularizujúcom sa svete.

Dejinné formovanie modlitby sv. ruženca

História posvätného ruženca je dlhá, ale formovanie tejto modlitby je veľmi jednoduché a priame. Občas sa uvádzajú rozličné správy, ktoré spájajú začiatky ruženca s rozličnými zjaveniami alebo mystickými zážitkami či snami niektorých osôb. V skutočnosti však posvätný ruženec vznikol zrejme ako výsledok snáh o priblíženie sa k úradnej modlitbe mníchov v kláštoroch. Títo sa modlievali Žaltár, ktorý pozostáva zo 150-tich žalmov. Mnísi sa ich modlievali v chóroch a bola to zrejme príťažlivá forma modlitieb. Nie všetci však dokázali čítať, a preto bola ako náhrada za žalmy zvolená Modlitba Pána (Otče náš) a neskôr mariánska modlitba Zdravas' Mária... Takto sa sformoval tzv. Mariánsky žaltár, ináč nazývaný Ruženec Preblahoslavenej Panny Márie.

Ďalším prvkom, ktorý spestril túto modlitbu, boli jednotlivé tajomstvá. Zaviedol ich Alberto de Castello, ktorý v roku 1521 vybral 3 x 5 evanjeliových tajomstiev s témou narodenia a detstva Pána Ježiša, utrpenia a napokon tému oslávenia Ježiša Krista a Panny Márie. Známa modlitba za každým tajomstvom *Ó, Ježišu, odpusť nám naše hriechy...* bola do modlitby posvätného ruženca uvedená na základe mariánskych zjavení vo Fatime v roku 1917. Najnovší prínos do tohto systému uviedol pápež sv. Ján Pavol II., ktorý ustanovil ďalších 5 tajomstiev ruženca svetla.

Podstata a očakávaný efekt modlitby sv. ruženca

Modlitba posvätného ruženca má v sebe niekoľko teologických prvkov, ktoré sú dobre sklúbené. Je to v prvom rade mariánsky prvok, ktorý spočíva v desaťnásobnom opakovaní modlitby Zdravas' Mária... pre každý desiatok, resp. tajomstvo. „Tajomstvo“ tu znamená jeden konkrétny úryvok či udalosť zo života Pána Ježiša alebo Panny Márie. Tieto udalosti sa

berú zo Svätého písma, z evanjelií alebo z Tradície. Znamená to, že veriaci človek, ktorý sa modlí, sa dostáva do situácie, v ktorej spolu s Pannou Máriou uvažuje nad tým-ktorým tajomstvom z novozákonných dejín spásy. Táto situácia celkom konkrétne pripomína Večeradlo, v ktorom sa apoštoli spolu s Pannou Máriou modlili a meditovali nad udalosťami, ktoré prežili s Ježišom (porov. Sk 1,12-14). Záverečná modlitba za odpustenie hriechov pripomína antifónu za každým žalmom mníšskej Liturgie hodín, breviára. Každý z ružencov má na začiatku úvodné tri vzývania, ktoré sú zamerané na božské čnosti: vieru-nádej-lásku (radostný ruženec); na uvažovacie schopnosti človeka: rozum-vôľa-pamäť (bolestný ruženec); alebo na výkonné schopnosti človeka: myšlienky-slová-skutky (slávnostný ruženec). Aj medzi týmito tromi skupinami vzývaní jestvuje vnútorná súvislosť a komplexnosť. Osobitný charakter má ruženec svetla, ktorý sv. Ján Pavol II. uviedol úvodnými vzývaniami, v ktorých sústredil pozornosť na Ježiša ako na svetlo uzdravujúce náš život. Aj jednotlivé tajomstvá majú za cieľ priniesť svetlo do života človeka. Názorne tu možno vidieť, čo sv. Ján Pavol II. videl ako prvorado potrebné pre naše časy.

Takto sa ruženec javí ako radostná modlitba, ktorá poskytuje základy mystického prenikania človeka do najhlavnejších tajomstiev Božieho zjavenia Nového zákona a postupného uzdravenia našich čias.

Praktické rady pre modlitbu posvätného ruženca

Ruženec je ako vitráž, do ktorej sú vložené jednotlivé farebné sklíčka a v celosti tvoria peknú harmóniu. Takýto pohľad by sme mali mať i na modlitbu posvätného ruženca. Keď sa pozrieme iba na jednotlivé časti, môžu sa nám javiť nezaujímavé, nudné, donekonečna sa opakujúce. Do modlitby ruženca treba vstúpiť ako do starobylého chrámu, ktorý sa spoznáva a obdivuje z rôznych uhlov pohľadu. Ružencové tajomstvá sú pestré, v dvadsiatich častiach poukazujú na najdôležitejšie udalosti dejín spásy a dávajú nádej našej existencii a našej budúcnosti.

V radostnej časti ruženca je zahrnutých päť udalostí z obdobia pred narodením a obdobia detstva Ježiša Krista. Boh sa stal človekom a vstúpil do dejín ľudstva. Urobil to spôsobom veľmi jednoduchým a skromným. Prijal na seba všetku ľudskú biedu a slabosť okrem slabosti hriechu.

Pri rozjímaní radostných tajomstiev pamätajme na to, že Boh sa stal človekom kvôli mne, aby som sa ja stal Božím dieťaťom. *Radostný ruženec sa modlíme v pondelok a sobotu.*

Tajomstvá svetla približujú tri roky Ježišovho verejného účinkovania od krstu v Jordáne až po ustanovenie Eucharistie. Doplnením týchto piatich tajomstiev sv. Ján Pavol II. vyplnil medzeru, ktorá dovtedy bola v ružencových tajomstvách. Týmto počinom v Roku ruženca urobil modlitbu ruženca ešte v plnšom zmysle modlitbou evanjelia. Krst v Jordáne a zázrak v Káne sú začiatkom zjavenia sa Ježiša Krista ako Božieho Syna. Ohlasovanie evanjelia, výzva na pokánie a premenenie na Táboře je realizáciou spásneho poslania, ktoré sa má naplniť vo veľkonočnom mystériu. Jeho misia ostane zvečnená nekrvavým spôsobom ustanovením Eucharistie a definitívnym spôsobom sa zakončuje v umučení, smrti a zmŕtvychvstaní Krista.

Tajomstvá svetla, ktorým predchádzajú radostné tajomstvá a po ktorých nasledujú bolestné a slávnostné tajomstvá obsahujú celé spásne mystérium vteleného Božieho Syna.

Tieto tajomstvá nás pozývajú k skloneniu sa a k meditácii o Ježišovej náuke o jeho zázrakoch, o jeho živote medzi ľuďmi. *Nad tajomstvami svetla uvažujeme v modlitbe ruženca vo štvrtok.*

Bolestná časť ruženca obsahuje päť udalostí, ktoré môžeme zaradiť medzi najdôležitejšie udalosti ľudských dejín. Ide o niekoľko desiatok hodín od večera Zeleného štvrtku do nedeľného veľkonočného rána. Sú to najdôležitejšie hodiny v histórii sveta. V tomto časovom úseku sa dovŕšilo naše vykúpenie. Rozjímaním nad tajomstvami umučenia sa nemáme iba rozrušiť a rozcítiť nad Ježišovým utrpením, ale máme si položiť otázku: Som si vedomí, aká bola cena môjho vykúpenia? Ako sa ma dotýka skutočnosť, že Boh sa dal do rúk človeka, aby človeka priviedol naspäť k sebe? *Bolestné tajomstvá a modlíme a rozjímame nad nimi v utorok a piatok.*

Do slávnostného ruženca vkladáme päť udalostí, ktoré zakončujú tajomstvo vykúpenia: Ježiš Kristus, víťaz nad hriechom a smrťou. Slávnostné tajomstvá sa netýkajú iba Ježiša, nezvýrazňujú minulosť, ale pozývajú k víťazstvu aj nás. Jeho slávne zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie, oslávenie Panny Márie – Ježišovej i našej Matky – je pre nás predzvesťou a pozvaním a týka sa našej budúcnosti. Slávnostné tajomstvá majú soteriologický (spásny) ako i eschatologický obsah. Pozývajú nás k rozjímaniu nad tým, čo už Boh pre nás urobil, ale aj o tom, čo Boh pre nás robí a čo pre nás pripravil, čo nás čaká a k čomu nás pozýva – k večnému životu. *Nad slávnostnými tajomstvami rozjímame v stredu a nedeľu.*

Keď počas modlitby posvätného ruženca vkladáme do nej i rozjímanie a zamýšľame sa nad tajomstvami, pripodobňujeme sa Panne Márii, ktorá udalosti svojho i Ježišovho života uchovávala vo svojom srdci a premýšľala o nich (porov. Lk 2,19). Náš život sa tak stane citlivý a otvorený na Božie pôsobenie a naše životné okolnosti – radostné, bolestné, tajomné i slávnostné – sa nám budú javiť v inom svetle.

Spracovali:

Mons. Anton Tyrol a Viktor Pardel